

# จดหมายข่าวสถานพัฒนาคณาจารย์ FDA Newsletter



สถานพัฒนาคณาจารย์ แหล่งเรียนรู้ทางการจัดการศึกษาและการวิจัยการศึกษา  
ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ

ฉบับที่ 4 ปีที่ 9 ประจำเดือนเมษายน 2559

## สารบัญ

- ◆ รอบรู้ มทส. 1
- ◆ บทความด้านการเรียนการสอน 2  
    กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทำอย่างไร?
- ◆ กิจกรรมของสถานพัฒนาคณาจารย์ 4

## รอบรู้ มทส.

มทส. รับโล่ประกาศเกียรติคุณแบบอย่างที่ดี  
ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาบัณฑิต  
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ คุณศรีสุข หัวหน้า  
สถานพัฒนาคณาจารย์ เป็นผู้แทนมหาวิทยาลัย รับโล่  
ประกาศเกียรติคุณ ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี  
ได้รับคัดเลือกให้เป็นแบบอย่างในการนำเสนอแนวคิดและ  
แนวปฏิบัติที่ดี ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนา  
ให้บัณฑิต มีคุณภาพสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 ในงาน  
ประชุมวิชาการ ครั้งที่ 11 ประจำปี 2559 เรื่อง “ปฏิบัติการ  
การเรียนรู้ Learning in Action : Sharing Best Practices  
in Active Learning among Thai Universities” ระหว่าง  
วันที่ 31 มีนาคม 2559 ถึงวันที่ 1 เมษายน 2559 ณ  
โรงแรมแอมบาสเดอร์ (สุขุมวิท 11) กรุงเทพฯ



จัดโดย : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)  
ร่วมกับ สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และ  
องค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท)

ขอบคุณภาพจากส่วนประชาสัมพันธ์

สถานพัฒนาคณาจารย์  
(Faculty Development Academy)

ชั้น 1 อาคารวิชาการ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทรศัพท์ 0-4422-4661 โทรสาร 0-4422-4662

URL: <http://fda.sut.ac.th>, E-mail: [fda@sut.ac.th](mailto:fda@sut.ac.th)

Facebook: <http://www.facebook.com/sutfda>

## บทความด้านการเรียนการสอน

### กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทำอย่างไร ?

#### กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้



คำว่า “กิจกรรม Activity” ในที่นี้คือ กิจกรรมเพื่อการเรียนการสอน “Activities for Learning and Teaching” เท่านั้น แยกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอน ทางวิชาการ Activities for Learning and Teaching Academic Knowledge เช่น Cognitive Constructivist Learning ที่ใช้หนังสือเรียน หรือ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้โดยการสำรวจ Exploring Learning คือการอ่าน หรือ สืบเสาะตรวจสอบหาความรู้หรือ ข้อมูล Data ต่าง ๆ หรือการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง Real Situation ที่เรียกว่า Real World Exploring Learning
2. กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อทักษะต่าง ๆ Activities for Learning and Teaching “The Skills” ได้แก่ การเรียนเรื่องภาษา การกีฬาต่าง ๆ การแสดง งานศิลปะฯ ซึ่งต้องใช้วิธีการ “ฝึกฝน Practice” และการปฏิบัติจริง จนเกิดความรู้ความชำนาญขึ้นในตัวผู้เรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อการเรียนรู้ทักษะชีวิต Activities of learning and teaching “The Life Skills” เช่น วิชาลูกเสือ, ยุวกาชาด, เนตรนารี, กีฬาสี และ ประเพณีต่าง ๆ ต้องใช้วิธี “การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง Active Participation”

เมื่อได้แยกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้แล้ว จึงเป็นหน้าที่ของ “คุณครูผู้สอน” จะต้อง “ออกแบบการเรียนรู้ Learning Design อย่างรอบคอบ โดยพิจารณา “แนวคิด หรือ Concept” ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. กิจกรรม “อย่างใดอย่างหนึ่งอาจทำให้เกิดผลในการเรียนรู้ได้มากมายหลายอย่าง Single events can enable several different learning effects ผลที่เกิดขึ้นนี้เป็นไปได้ทั้งทางลบ และทางบวก หรือไม่มีคุณค่าใด ๆ เลย หากมันไม่ส่งผลในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน แต่ “คุณครูต้องอาศัยกิจกรรมในการสร้างประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้” นี่เป็นข้อเตือนใจให้คุณครูตระหนักถึง “คุณค่าของกิจกรรม” ในการเรียนรู้มากเพียงไร เช่น คุณครูจะออกแบบกิจกรรม “อย่างไร” เพื่อสร้าง “ทัศนคติ” ในการเห็นคุณค่าในความคิดเห็นที่ต่างกัน ซึ่งมีผลไปถึงการสร้าง “สังคมประชาธิปไตยด้วย” Be listened to if the other person is speaking หรือ จะใช้ “กิจกรรมใด” เพื่อฝึกให้ผู้เรียน “ให้เขาสามารถใช้ภาษาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และ รัดกุม speaking clearly and concisely อันส่งผลไปถึงการเขียนด้วย หรือ จะจัดกิจกรรมประสบการณ์อย่างไร เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่น และ เห็นคุณค่าของตนเอง Developing the Confidence or Self Esteem ที่สร้างความรู้สึกรักของผู้เรียนว่า “Believing that I and my views are of value” ดังนี้ เป็นต้น

2. กิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ต้องเป็นจริง น่าสนใจ และดึงดูดให้เข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง The activity must be real and engaging Not based on artificial impact และ “ไม่ใช่เรื่องสมมุติเรื่องราวนี้เป็นเทคนิคที่สามารถฝึกฝนได้ Techniques that can be Practiced บางโอกาส คุณครูต้องสามารถ “ทำตัวเองอย่างไม่เคอะเขิน” ในการเล่นแบบ “ดาราผู้นำเกมส์ทางทีวี” และนักเรียนกำลังใช้ความสามารถ “ในการพิชิตเกมส์นั้น” เรียกว่า It can be great fun to run 'big activities' และคุณครูต้องไม่ลืมว่า “นี่คือกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่แสนสนุกจริง ๆ” ขออย่าอย่างนักแน่นที่สุดว่า All activities must be designed, managed and facilitated carefully so that the activity has impact, but it isn't so memorable that these 'activity memories' override the impact and memory of the learning คือ หมายความว่า “แม้กิจกรรมที่จัดให้นี้จะสนุกสนานปานใด แต่สิ่งที่ต้องการคือการสร้างองค์ความรู้ในตัวผู้เรียน หรือ The impact and Memory of the Learning นั่นเอง



3. สร้างความมั่นใจได้ว่ากิจกรรม นั้น ๆ สร้างความคิดและความหมายอย่างเพียงพอในเรื่องของความรู้ความเข้าใจ ensure activities allow adequate and meaningful reviews knowledge and understanding และถึงแม้จะกล่าวไว้ในข้อ 2.ว่า It can be great fun to run 'big activities' แต่นั่นเป็นการกล่าวในแง่ของ “ความพึงพอใจในการออกแบบ” คุณครูผู้ใช้การสอนแบบ Learning by Doing พบว่า Running several short activities (10-30 minutes) each followed by its own review will often have far greater long term impact than one big activity หมายความว่าใช้กิจกรรมสั้น ๆ (10-30 นาที) และตามด้วยการทบทวนตัวเอง Own Review” มักจะมีผลเป็นความรู้ความเข้าใจในระยะยาวมากกว่า “กิจกรรมขนาดใหญ่ หรือ Big Story”

\*\*\* การทบทวนตนเอง “Own Review” ของนักเรียนนั้น ถ้า นักเรียนยังตอบ “คำถามตรง ๆ Direct question” ไม่ได้ คุณครูก็ใช้ “คำถามนำ Leading questions” ไปเรื่อย ๆ จนกว่า นักเรียนจะนึก “ความรู้เดิม” ที่เพิ่งจบลงไปได้จะครับ \*\*\*

4. การทบทวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก The learning review is a vital stage โปรดทำให้ถูกวิธี “ที่สามารถทำให้ผู้เรียนดึงเอาความรู้เก่า ผสมกับความรู้ใหม่ที่ได้จากประสบการณ์การเรียนรู้ ในการนี้ ต้องมีการวางแผนให้รอบคอบ และสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ “มีข้อควรต้องปฏิบัติคือ ทุก ๆ วิธีนั้นผู้เรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วม All must engage the learners” เทคนิคในการ “ทบทวน” ก็คือ ทำให้ผู้เรียนได้คิด The learner in personal thought, ทำท่ายั่วให้ผู้เรียนนำเสนอ อภิปรายโต้แย้ง เพื่อหาข้อสรุป Challenge and Discussion before coming to some form of Conclusion ดังนั้น ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ Experience Learning คุณครู หรือ ผู้เรียนด้วยตนเอง จึงใช้ “คำถามประเภท ปลายเปิด เพื่อเป็นการท้าทายให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้ It is often useful if a period of individual reflection, “Guided by Open-ended Question” หลักการสอนเพื่อให้ได้สิ่งนี้ เรียกว่า “Group Learning หรือ การเรียนเป็นกลุ่มย่อย” เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเต็มที่ และ Cooperative and Collaborative Learning คือ การเรียนแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันและการเรียนร่วมกันซึ่งทุก ๆ คนจะเสนอข้อมูล Data ที่ตนเอง ได้ไป “สำรวจ หรือ Exploring และได้บันทึกมาเป็นข้อ ๆ เพื่อนำเสนอต่อกลุ่ม

เพื่อการวิเคราะห์ เจาะลึก โต้แย้ง คัดค้าน หรือสนับสนุน แล้วแต่กรณีของข้อมูลนั้น ๆ จนสามารถสรุป และ “นำมาเขียนขึ้นใหม่ Rewrite” งานที่ได้จากการระดมสมอง Brainstorming ครั้งนี้ เป็นสิ่งที่เรียกว่า “นวัตกรรม หรือ Innovation” อันเป็นยอดปรารถนาของการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนนำ “นวัตกรรม” นี้ไปแสดง หรือ นำเสนอ Presentation ต่อ “ผู้อื่น หรือ สาธารณะ” และนำ Feedback มาปรับปรุงและพัฒนา Improvement and Development เข้าสู่วงจร “การแก้ไข การรักษาคุณภาพ และการพัฒนาการเรียนรู้ Corrections, maintain and improve the quality of learning” ตามหลักการ PDCA หรือ หลักการทำงานเพื่อพัฒนากิจการตามวงจรเดมมิง The Deming Cycle ดังนี้

P คือ “Plan” การวางแผนงาน เพื่อแก้ไขปัญหา หรือ เพื่อรักษาคุณภาพ หรือ เพื่อพัฒนาคุณภาพ

D คือ “Do” การลงมือทำ จำไว้ว่า “ความสำเร็จใด ๆ ก็ตาม ล้วนเกิดจากการกระทำทั้งนั้น ไม่มีอย่างอื่น”

C คือ “Check” ตรวจสอบ การทำงานขององค์กร หรือ กระบวนการใด ๆ ก็ตามย่อมเกิดความบกพร่อง อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ใดที่หนึ่ง หรือส่วนใดส่วนหนึ่งอย่างแน่นอน ต้องตรวจหา “ให้พบ” แล้วจัดการแก้ไขให้สามารถเข้าระบบ หรือ กระบวนการทันที เรียกว่า “Take Action”

A คือ “Action” ปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดถึงความสำเร็จ “ตั้งใจปรารถนา” และขออย่าว่า “การลงมือทำอย่างไม่หยุดยั้งคือวิถีทางไปสู่ความสำเร็จ The action is the path to success.”

ด้วยความรัก และปรารถนาดีต่อ “กัลยาณมิตรทางการศึกษา”ทุกท่าน ครับ

สุทัศน์ เอกา.....บอกความ

Credit: Facebook สุทัศน์ เอกา

<https://www.facebook.com/sutat.eaka/posts/1082537885127702>

ที่มา : <https://blog.eduzones.com/kloyjaiiphattaraporn/155834>

## กิจกรรมของสถานพัฒนาอาจารย์

- กิจกรรมการให้คำปรึกษา การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ โดย คุณศรีวิสา ตลับทอง เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2559



- ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เสริมสร้างการเรียนรู้และการสอน สถาบันการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2559

ฝ่ายพัฒนาการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ นำโดย รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ (รศ. ดร.ประภาศรี อัสวกุล) และสถานพัฒนาอาจารย์ ได้พาคณาจารย์และบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เสริมสร้างการเรียนรู้และการสอน สถาบันการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยคณาจารย์ได้ร่วมกิจกรรมดังนี้

1. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการสอนในศตวรรษที่ 21
2. เยี่ยมชม X-Classroom
3. ชมนิทรรศการห้อง Instructional Media นิทรรศการห้อง Consulting & Curriculum กิจกรรมห้อง Facilitator & Coaching
4. กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน Active Learning ห้อง Pedagogy Studio
5. เยี่ยมชม Science Learning Space



- การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom โดย รองศาสตราจารย์ ดร. ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559

